

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉGSÉ-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL:

Indult BÉTSBÓL Pénteken 16 Novemberben 1792.

B E T S:

A' múlt Vasárnap esett Sz. István Vitéz Lovás Rendjének innepét minden tekintetben a' már tudva lévő szokott tzerimociákkal inneplék meg ezen Rendnek Bétsben lévő tagjai, és a' Isteni tisztelet után ebédhez ülván, a' Rendnek fő Meztelével Fels. Urunkkal együtt egy szobában 3 asztaloknál ebédelének. Ő Felsége a' maga Trónusa alatt, egy a' többeknél magosabb asztalnál egyedül ülván, a' másodiknál a' nagy keresztös vitézek tsak magokra, a' harmadiknál pedig a' másod és harmad rendűek (a' Cöntendátorok és Rittérek) ültenek, ettenek, és ittanak.

B b b b b

Gróf *Balassa* Ur ő Exja a' Gallitziai dolgokat rendbe szedő *Commissionak* tétetett Præsesevé.

Az Udvari nem régiben fel-állítottott *Camara*, a' mint haljuk, el-öszolt. Azt-is haljuk, hogy egy *Directorium* fogna nem sokára fel-állittatni. De erről ezen túl bővebben és bizonyosabban.

Az Ország jóvára törekedő 8 Országos Deputációk Pesten öszve gyülekezvén, Nov. 5-dik napján a' *Publico-Politicumban* dolgozó Deputáció, a' *Palatinus* ő H.ge előll-ülése alatt tartotta a' maga első ülését. — 6-dikban az *Urbarális* dolgokban Gr. *Zichi Ferentz* — 7-dikben a' Törvényesekben Gr. *Zichi Károly* ő Exjok előll-ülések alatt tartanak Gyűlések. — 8-dikba ezen utolsó tovább folytatta a' maga ülését, a' midőn egyszersmind az Ekklesiái fundációkra ügyelő Deputáció-is első ülést tartott a' Primás ő Eminentziája alatt. — 9-dikben a' *Commertiumban* Gróf *Forgács Miklós*, a' *Gravamenekben* pedig *Tavernicus Végh* ő Excell. a — 10-dikben az *Adozás* dolgában ismét a' *Palatinus* ő H.ge, a' Tudományok dolgában pedig *Personalis Örményi* ő Exja alatt valának ülések, a' mellyek ezen rendel fognak tovább-is folytatatni.

Moguntziából 2. Nov. — Az innen el-szaladott *Kanonikusok*, *Nemesek*, és *Polgárookra* nézve közönségesen ki-kiáltatott, hogy 8 napok alatt *Moguntziába* vízszá térjenek; mert különben az ő házaik fel-prédáltatván el-fognak adattatni. A' Vál. Fejedelemnek ezüstyei, fejérműi, házi készületei, lovagló és kotsizó szerzámái, boros pintzéje, és konyha szerei, a' Kánonikusoknak és a' Fundációknak minden templomi ékeiségekkel együtt rész szerint el-adattatnak, rész szerint hajókon *Landauba* takarittatnak.

A tsatdzb piatzokról.

Német Országról a Rénus mellől Geldria és Clivia vidékeiről írják, hogy azok között a' fok Koblentzi, Trieri, Koloniai, Sonni, Neuvidi, 's több más fok helységek béli, futásban foglalatoskodó Izeméljek között, kiket a' Frantziáktól való félelem a' nevezett helységekéből el üzött, tanáltatik a' Koloniai Frantzia Ujtság író is, a' ki a' maga írásának módjáért már előre fok rend béli Levelek által meg intetett vala. A' Koloniai Valóság Papi Fejedelem fő Hertzeg Maximilian is, a' Neuvidi Fejedelemmel edgyütt már Kliviában meg érkezének. — Egy Hildeshéimi Oktob 28 dikán irduit Levél szerint, a' Hessen Casseli Landgróf 4 terhes szekereivel edgyütt Hámburgba útozott el, a' midőn már a' Frantziákat Casseltól tsak egy néhány órányira hallotta lenni. — A' Hannoverai Levelek szerint a' nevezett Landgróf Hannoverába vitette a' maga Archivumait, és ezeket fogták a' most említett 4 terhes szekerek vinni.

Moguntzia 29. Okt. — Gen. Custino ezen városban egy igen ide nem illő, de a' maga gondolkodásának módjához minden részben méltó Proclamátiót tétetett közönségessé, 's egyzersmind azt is ki hirdettette, hogy az a' hir, mely szerint a' Frantziák Moguntziából kevés idő múlva el fognának indulni, feneketlen hazugság; sőt fel tett tzelja lévén Custinónak magát ott meg erősíteni, a' várost is ehez képpest iszonyu erősségekkel szándékozik körül vétetni, mellyeknek őltalmazására 7 vagy 8 ezer fejből álló Frantzia Serget rendel. — Azt is parantsolja e' mellett, hogy az igazságnak kiszolgáltatása, 's mindeneknek a' magok jussaival való élések, a' mellyek az eddig való szokás és törvényes rend-tartások által már bé hozattattanak, tovább is a' magok eddig való útjokon folytattassanak. Minden főbb és alsóbb tisztviselők arra köteleztetnek, hogy a' magok helyeikre vizsgálva tér-
B b b b b z véa,

vén, törvényes, politikai, és Cameralis hivataljaikhoz hozzá lálsanak.

Wetterauból 29. Okt. — „Ezen vidékekből még mind futnak széllyel a' sok nagy emberek, rész szerint *Hollandia* felé, rész szerint pedig a' Pruszizus földre *Anspach* vidékeire. Ide *Anspachba* vette magát a' *Moguntziában* lakott Pruszizus Követ Oberster *Stein* is. *Moguntziában* már előre fokban éltének volt azzal az okossággal, hogy még akkor már, a' midőn *Custine* a' *Speyerbe* tanált és házaknak el-takarításában foglalatószkodott, a' pénzt, és egyéb pénzt érő drágaságoknak nagy részét hajókra rakván, a' *Rénuson* le felé *Moguntziából* bátorságosabb helyekre szállították. Nem lehet olyan tsábitó mesterségeket ki-gondolni, me yeket a' Frantziák a' Német népnek meg-nyerésére ne használvának, és a' magok veszedelmes gondolkodások' módjának köztök való terjesztésére meg ne próbálnának. Annál megszűbb mindazonáltal, mint a' mennyire már eddig elé el hatottanak, u m. *Wormatziánál*, *Speyernél*, *Moguntziánál*, a' *Rheingau*, és *Hannoui* Grófságoknál bellyebb nem fognak terjeszkedni, a' mint hogy *Koblentz* felé menő útjokban az egyesült Sereg által akadályoztathak, *Cassel* felé pedig a' bé következett rossz idők és a' *Gieszeni* eröss Vár, állanak az ő útjokban. Ezen eröss Vár a' *Hesz-zendarmstadt* Landgróf tulajdona, kitől azt kívánta Gen. *Custine*, minek előtte *Cassel* felé indult volna, hogy a' maga Sergeit az útból állítsa férébb.

A' *Rénus* mellöli, *Moguntzián* alöli *Bingen* Városából, 29. Okt. — „Itt a' Frantziák minden hadi szükséges készületeket olly móddal tesznek, hogy a' jövő telet ezen vidékekben tölthessék-el. Eppen akkor, a' midőn a' Frantziák *Moguntziára* réa ütötenek, *Bingen* ellen is egy 4 ezer fejből álló Sereget indítván Gen. *Custine*, ennek egy 160 lovasokból álló része egy Oberster vezérlése alatt ezen kiss jó bér termő városotskába belé szállott, a' hol az óltától fogva múlat. A' több része ezen

4 ezer emberből álló Frantzia Seregnek, *Bingenhez* nem meszze a' *Nohe* vizének *Rénusba* való szakadása mellett szállott táborba. Ezen *Nohe* vizén vagyou e' tályon egy hid, mellyen minden *Koblentz*-ből *Moguntziába* fel jöväznek kerefztül kellettik menni. Minthogy pedig ezen hid *Moguntziától* tsak 2 mértföldnyire esik, és *Moguntziától* eddig mindeütt igen jó töltött utak vagynak, ha a' hid mellett fekvő Frantziák az ellenségtől meg-támogatnának, *Moguntziából* mindenkor igen könnyen érkezhethének ujj Sergek segítségekre. — Itt *Bingenben* igen tsendesen és rendesen viselik magokat a' Frantziák. „

Koblentz 30. Okt. — „ Ezen város körül egy Pruszszus Májornak vigyázása alatt éjjel nappal 1500 Parasztok dolgoznak a' város erőlségein. Ma u. m. Okt. 30. dikán, az egész *Hafsziai* tábor minden ágyuzó készületeivel, és 150 Pruszszus Dragonyosokkal a' minden órában várandó Pruszszus Sergeknek elölljáróival edgyütt meg érkezett. Ezen Pruszszus Dragonyosok a' *Koblentz* mellett lévő *Thal-Ehrenbreitstein* nevü városotskába szállittatának bé, melyben a' Vál. Papi Fejedelem Residentziája vagyou. Okt. 28. dikán az egész Pruszszus tábor *Luxemburg* mellől fel kerekedvén, a' *Koblentz*' óltalmára rendeltetett Regementek által *Luxemburgtól* fogva *Trieren* kerefztül *Koblentz* felé az Ország útjai mindenütt el-borittatva valának, és mind ezen Regementeknek *Koblentzbe* való meg-érkezése, a' Herzeg *Braunsváig* vezérlése alatt, Nov. 1. sö napjára vala rendeltetve. Maga a' Pruszszus Király-is minden lovas Regementjeivel együtt *Trieren* kerefztül a' *Rénus* mellé, az ugy nevezett *Hundsrukki* tartományokra mondatik szándékozni, a' hol mind a' szükséges dolgok bővebben tanálatnak, mind pedig innen a' Pruszszus lovasok, a' *Koblentzbe* szállandó gyalogokkal magokat mindenkor könnyebben egyesíthetik.

Minek-elötte a' Pruszszus Sergek ezen tudósítás szerint *Luxemburg* mellől fel-kerekedtenek volna,
 így

igy irtanak róllok *Luxemburgból* Okt. 27. dikén: —
 „A' Pruszszus tábor *Luxemburnak Glacijától* fogva egy egész órányi meszszeségnyire nyúlik. A' Király egy *Merle* nevű faluban vagy on szálláson a' Várostól fél mérföldnyire. Itt vagynak a' *Sachsen Wajmari* Hertzeg, és *Marquis Luchefini* is a' Pruszszus Király Ministère, minden hozzájuk tartozó bagázsiaikkal és kísérekkel együtt. 's a' t. — További tzeljät a' Pruszszus tábornak, és hogy hol fogna telelni, még ekkor itt nem tudta senki. A' *Luxemburgi* tartományokban a' Frantziák még eddig mind folytatják a' magok bé ütéseiket. *Etsch* nevű falunak fel prédálásától fogva, melly tsak 4 órányira vagy on *Luxemburg* várától, egész *Virtonig* elő nyomultanak, és Oktob. 26. dikán éztaka egy *Dudlanse* (*Dudlange*) nevű falut egészen el pusztítottanak. A' szegény falusiak *Luxemburgba* szaladván, minden vagyonyaikat a' prédálók kezébe hagyták.

Az Auszriai Belgiumban lévő Sergekről most is tsak azt irhatjuk, a' mit közelebről is röviden említettünk volt u. m. — hogy az *Albert* Hertzeg hadi szállása *Dornikból Monsba* hozatott által, és az itt körülbé fekvő Auszriai Sergek mind *Mons* körül gyűlnek öszve. A' Hertzeg *Hohenlohe* Serge is, mellyről közelebről azt irták volt a' *Luxemburgi* Levelek, hogy ezen Város mellett a' Pruszszus Király Sergeinek éppen tö szomszedságába szállott meg, hasolóképpen a' *Mons* felé való közeliítésre vett parantsolatot, melly szerint *Luxemburg* mellől előbb nyomulván, *Namur* és *Neuchateau* között állapodott meg. — Azonban Frantzia Gen. *Dumurier* is igen nagy szorgalmatossággal foglalkozkodik egy számos Frantzia Seregnék öszve gyűtésében, melly 50-ezer fejekre számláltatik. A' Gen. *Kellermann* táborának is egy része, mellynek azon oldalról, a' hol eddig feküdt, nintsen tovább mitől tartani, hasolóképpen a' *Dumurier* tábora mellé rukkol közelebb *Lille* felé. A' mi Generálissaink min.

minden lehető készüléteket téfznek az ellent-állásra. — Egy *Brüszzeli* Levélben, valamint a' *Gr. Klerse* vezérlése alatt *Campániában* járt, így szintén az *Albert Hertzeg* vezérlése alatt lévő *Auszriai Sergek* is, az ő jó indulajokról, bátorságokról, és ezen hozfszu és nyomoruságos útaknak meg győzésében ki-mutatott áthatatóságokról igen erősen ditsértettek. A ző el-tökéltett bator-szivüségék által minden nehézségeken győzedelmeskedtenek, és a' szükséges hadi fenyitéket mindenütt meg tartották.

Az *Auszriai Belgiumi* és *Frantzia Flandriai* széleken mostanság esett apróság tsatázásokról, melyekről közelebbről mi is emlékeztünk vólt, ezek a' bővebb tudósítások tétetének közelebbről a' *Bétsi* Udvari Ujjság által közönségelsé: — „Okt. 20 dikától fogva 22 dikig nem ujjítottanak a' *Flandriában* lévő *Frantzia Sergek* egyebet annál, hogy az *Auszriaiaktól* el-hagyatott helyeket u. m. *Sz. Amandot*, *Orchiest* 's a' t., el-foglalták. — 23 dikban jó reggel 2 *Batalion* *Frantzia* gyalogság 2 *Svadron* lovasokkal, és 2 ágyukkal edgyütt, a' mi *Rouboix* mellett álló szélső vigyázóink ellen megindulván, itt ezektől a' leg-szélső bé-vágott helyeket el-foglalta, az itt állott *Auszriai Pikét* pedig magát *Croix* mellé viszfza vonván, *Lannoyból* 40 emberekkel a' *Ligne* *Regementyéből* meg erősítettet. Az után itt is rcsá ütöttek a' *Frantziák* a' mi vigyázóinkra, de olyan kemény ellent állásra tanáltanak, hogy estvénel előbb ezen helyet bé nem vehették, és ekkor-is a' miénkek magokat onnan egy embernek el-vesztése nélkül vonták viszfza, a' miénkek pedig egy ellenséges *Draconyost* fogságra hoztanak. — 24-dikben a' mi *Lamponponti*, *Linsellesi*, *Blatoni*, és *Rouboixi* vigyázó *Sergeinket*, az elleuség hátrálni kéntelenitvén, tsak hamar az után egy néhány *Jágerek*, és a' *Ligne* *Regementjéből* egy *Kompánia* 1 ágyuval a' miénkeknek segítségére meg érkezett, és az ellenség *Linsellesből* 's *Blatonból* viszfza üzetetett. —

Ugyan

Ugyan ez nap egy 4000 gyalogokból és 400 lovasokból álló Frantzia Sereg *Comde* Várából ki-indulván, 3 oldalról közelített a' mi széleink felé. Edgyik tsoport ezek közül *Büri* mellett a' mi földünkön az *Odonell* szabad Sergére ütött, a' melly a' sokaságnak ellent nem állhatván, a' *Roucourt* halokra vont a' vizsza magát, mellynek alkalmatosságával 1 Káplárunk és 1 köz-emberünk öletett meg, ketten meg sebefsítottanak, fő Hadnagy *Petra-grassa* pedig 55 embereivel edgyütt nem tanáztatik sohol. A' *Blanckenstein* Húzárok között is 3-an kaptanak sebet.

Ugyan tsak Okt. 24 dikön jó reggel egy 4000 gyalogokból és 1000 lovasokból álló Frantzia Sereg 8 ágyukkal *Lille* felől meg indulván, *Baisieux* innen egy halmon szállott szembe a' miénkekkel, a' honnan a' mi külső vigyázó Sergeinkre ágyuztatni kezdett: de ezek is haladék nélkül ki rúkolván, és az ő segítségekre a' Gr. *Sztáray* Regementjének 2 osztályai 2 ágyukkal, és a' *Darnikban* őrizetben lévők is meg indulván, az ellenség még az ő meg-érkezések előtt hátat adott. Ezt látván a' mi külső vigyázó Sergeinknek vezére Gr. *Sztáray*, egy fél-osztályt a' maga Regementjéből utána botsátott a' Frantziáknak, és egy ágyuból tüzelteni kezdett réájok. Az ellenség Serge már a' 3-dik lövésre rendet zavarván, magát *Baisieux* keresztül vizsza kezdette vonni, a' hol a' mi vadászaink az ő jobb szárnyára ütven, a' mi lovasaink segítségek által ötöt, egészs a' *Lille* várain lévő ágyuk alá üzték. — 5 embere maradott az ellenségnek halva a' tsata piatzon, 's valami 50 nig való el-estek és meg sebefsédtek pedig, vizsza vontoltattanak. Egy meg sebefsédett ellenséges *Strázsameffer* hozzánk fogságra esett. — 10 ló portziókkal, zabbal és izénával (nem hadi-készülettel) rakott szekereket nyertünk prédába. Egy emberünk meg ölettegetett, 2-tő a' *La Tour* Dragonyos-ai között fogságra esett, 6 vadász katonáink sebet kapta.

kaptanak. — 25-dikben ismét réájok ütöttek
 400 Frantziák a' mi *Blaton* mellett álló vigyázó-
 inkra, de 20-an megölettetvén, többen pedig meg
 sebésedvén kőzzüllök, a' többek magokat vízfűz-
 vonták. — 26-dikben egész nap ágyuzott az el-
 lenség *Fonsecours* mellől a' mi *Roucourt* mellett
 fekvő Sergeinkre, mely által 1 emberünk meg ölet-
 tetett, 4-en sebet kaptanak. — 27-dikben 3000
 Frantziák 6 ágyúkkal ismét réá ütöttek *Blaton*
 mellett a' mi Sergeinkre. Itt történt az, a' mit
 közelebb is említettünk, hogy a' Frantziák egymás
 után négyszer újították meg a' tsatát, de a' mién-
 keknek Gen. *Boliótól* segittségek érkezvén, a' Fran-
 tziák a' negyedik próbának alkalmatlóságával rútul
 vízfűz verettvén, *Conde* felé egész *Heremitage*-ig
 űzettek. De erről még bővebb tudósítást várunk,
 s ha érdemli, szolgálni fogunk vele.

Régensburg. — A' Német Birodalom-béli Or-
 szág-gyűlésnek tanátskozásai, mellyeknek a' mosta-
 ni terhes környülállások miatt a' jelen való hábo-
 rura nézve a' múlt Okt. 22-dikén *Régensburgban* el-
 kellett volna kezdődni, némelly elő fordult kör-
 nyülállások miatt, ismét elhalasztattanak. — Egy
 Fels. *Rescriptum* érkezék Okt. 11-dikén a' F. Tsá-
 szári Udvartól a' *Régensburgban* lévő Tsászári *Com-
 missáriushoz*, melynek rövid de igen fontos foglalata
 ide mégyen-ki: — „Elő hozattanak ebben
 mind azok az erőszakoskodások, mellyeket a' Fran-
 tziák 1789-nek Augusztusától fogva, a' minden Nem-
 zetek előtt szent Törvényeknek valóságos funda-
 mentomai ellen, a' Német Birodalomra nézve el-
 követtenek, nevezetesen pedig emlékezetet tétvén
 a' Fels. Tsászári Udvar ezen írásban Gen. *Custind-
 nak* Német Országban való mostani pusztításairól,
 arról is méltoztatik különösön emlékezetet tétvén,
 hogy mind ezen szerentsétlen történetek között, ő
 Felségének a' maga meg-nyugtatására, még csak
 éppen ennek az egynek meg-gondolása vagyon há-
 tra, hogy sem az ő Felsége ditsőségesen uralko-
 dott

dott Fels. édes Attyára, sem pedig önnön Magára, mostan ditsőségesen uralkodó F. Tsászárukra leg-kisebb fundamentomos gyalázat is, azért, hogy ő Felségek, mint a' Német Birodalom Fejei, ezen Felséges kötelességeiket igen szorosán bé nem töltötték volna, nem háromolhatik. „ — „ Ezen ő Felségek atyai gondoskodását bizonyítják a' többek között, az 1791 dik esztendőnek 10-dik Augustusán ki adatott Tsászári Dekretumok, így szintén a' mostan uralkodó Tsászári Felségnek a' maga Ministerei által a' külömb külömb-féle Német Udvaraknál tétetett jelentései és atyai intései, nevezetesen pedig közelebbről a' veszedelmek nevedekésének alkalmatosságával, a' *Baváriai*, *Svéviai*, 's *Frankoniai* Kerületeknél lévő Ministerek által beadatott *Promemoriák*. „ — „ Hiteles dolog továbbá pedig az-is, hogy ha a' Fels. Tsászár nevében a' veszedelemtől tartható Német Fejedelmektől kívántatott segítség, olyan kézséggel ki szolgáltatódnék volna, mint a' milyen nagy és közel lévő volt a' veszedelem, a' bárontó ellenség elejébe még bizonyoson elég erőss gát vettethetett volna. „ — „ Már most az ellenség a' Német Birodalom vidékein vagyon, és a' veszedelem minden nap nevededik. Egy ilyen rend-kivül való állapot, segítő eszközöket is rend-kivül valókat kíván, és a' jelen való 's tovább is fenyegetődöz veszélynek meg előzésére, a' Német Státusokra rend szerint ki osztatni szokott segedelmeknek nemei (*Contingentiák*) bizonyoson most már nem elégségesek. „ — „ Ehez képpent a' Német Birodalomban lévő minden Ts. Ministerekhez, igen siető rendelések küldetettének a' F. Tsászártól, hogy ezek által a' Német Fejedelmek a' közönséges fel kelésre atyai módon ösztönöztesenek, melly is hogy az ő Felsége reménsége szerint fog történni, innen reméli ő Felsége; mivel ezt mind a' Státusoknak egymástól való közönséges függése, mind a' tagoknak külön külön való bátorságos meg maradásaik kívánnyák. „

„ A'

„ A' minthogy is végezetre ő Felsége a' Német Státusok patriotaságából, a' maga atyai gondoskodásáért, vagy lehetõ és igen fielõ segítségét ígér magának, vagy pedig a' jövendõ világ bámulva fogja valaha olvasni azt, hogy a' 18 dik Szekulumnak végén a' Német Nemzetet leg kisebb közönséges haszonra tzelozó indulat nem lelkeftette, vagy nem vezérlette, és hogy egy szomszéd ellenség benn a' Német Birodalomban büntetetlenül bátorkodott a' Német Nemzeten trutzolni. „ — A' Német Birodalom V. Cancelláriusá Gr. Colloredó-is adatott által egy más ilyen jelentõ Levelet a' 3 rend-béli Német Gyulések (Collegiumok) minden Ministereinek.

Páris. — *Nemzeti Conventbéli dolgok.* — Gen. Cusline arra kért magának a' Conventtõl engedelmet, hogy egy Német Legiót állíthasson fel Német Országon. — Továbbá ditséretet téfzen Cusline egy Stamm nevezetü Strafsburgi ifjuról, a' ki az ő Sergeit Moguntzia felé vezette, továbbá Gen. Neuwingerrõl 's a' t. Az elsõnek Kapitányságot kér a' Conventtõl, és hogy magánál mint Agyutántot tovább is meg tarthassa, Neuwingernek pedig hasonlóképpen érdemeihez való elõ menetelt. — Vóltnak a' Conventben sokan olyanok, a' kik azt javasolták, hogy jó lenne ha a' Convent Gen. Cuslinehoz egy jelentõ Levelet botsátván, ebben a' véllé való meg elégedést nyilván valóvá tenni. Mások azt mondották, hogy mivel Dumurier és Kellermann is hasonló érdemienének, jobb lenne még egy darabig az e' félét halasztani. Az ifju Stamm azonban ditsérõ Levelet nyert a' Nemz. Conventtõl.

Azt írják *Párisból*, hogy sokan a' régi Gárdisták közzül és más Emigránsok is a' Frantzia Generálisokhoz írván, hazájokba való visszavágásokat jelentették, és botsánatot kérnek. — Gen. Cusline maga is kérõ Levelet botsátott a' Conventhez az olyan Emigránsokért, a' kik magokat hűnösöknek esmervén, a' Nemzetõl kegyelmet kívánják. — A' Nemzeti Conventnek egy Merlin nevü tag-

tagja-is fel vette az ő ügyeket a' *Convent* előtt, és lehet remélni, hogy meg fog az ellenek hozatott kemény Dekretom változni. — A' *Merlin* javasolására el-halasztatott a' *Conventnek Longuy* ellen hozott Dekretoma-is, melly szerint ezen városban minden házaknak a' föld szinével egyenlővé kellett volna tétetni.

Hágaból 30. Okt. — Itt a' *Hollandiai* Státusok öfve gyűlvén szorgalmatos tanátskozásokat tartanak. Ezen *Hollandiai* Státusokban igen nagy számmal kezdenek az Emigráns Frantziák meg érkezni, kik közül némellyeknek, alig vagyon annyija, a' mennyivel egy napot bé érhesen.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

El-igazítván Gen. *Custine* a' *Frankfurtiakkal* is a' réájok vetett *Schatztz* dolgát, az után réájok nézve-is egy *Salvagardot*, óltalmat ígérő Levelet, tétetett közönségessé, mellyben minden vezérlése alatt lévő tiszteknek és katonáknak azt parantsolja, hogy a' *Frankfurti* Polgároknak személjeiket, tulajdonaikat, és kereskedésbéli szabadságokat, az alatt az idő alatt, míg a' Frantzia Republicának Sergej az ő földökön mulatni fognak, óltalmazzák és bátorságossá tegyék. — Azt-is meg ígérte *Custine* a' *Frankfurtiaknak*, hogy igyekezni fog a' Nemz. *Conventtől* meg nyerni, hogy *Frankfurt* várossa ezen egész háboru alatt több hadi-adóval ne terhelhettsék.

Genova

Genová 24. Okt. — Minekutánna Gen. *Monteskiu* a' *Genevaiakkal* *Traktába* elegyedett, és vélek bizonyos punktumokban meg-egyezett, ezen *Traktát* annakutánna a' Nemz. *Convent* elejébe küldötte a' helyben hagyás végett: de, a' mint az újabb hírek erősítik, a' *Frantzia* *Ministerium* ezen *Traktára* nem állott réá. Ezen *Trakta* 6 punktumokból állott, és a' summája rövideden ez — —

- 1.) A' *Helvétus* *Sergek* *Decembernek* 1 ső napjáig *Genevából* mind egyig ki takarodván, a' *Frantziák* is a' magok vár-ostromló ágyujikat, mihent a' *Trakta* egészszen meg erősítettik, *Geneva* állott vizsgálja fogják hordatni. —
- 2.) Az útban lévő *Frantzia* *Sergek* meg állítatnak, a' már meg érkeztek pedig, a' várostól 10 mértföldnyire magokat vizsgálva vonnyák, ki vévén közüllök valami keveset, melyre a' jó rend tartás végett szükség vagyott. —
- 3.) *Genevának*, *Savoyával*, *Helvétziával*, és a' *Frantzia* *Republicával* való *Commertziuma* egészszen a' régi lábra állítatik vizsgálja. —
- 4.) Az eddig *Genevában* lakott *Frantzia* *Követ* háladék nélkül vizsgálja megyen a' maga helyére. —
- 5.) A' *Frantziáknak* a' *Genevaiakkal* való minden költsönös békeészes egyezéseik meg-ujjítatnak, ki vévén az 1782 tő bélit, mely egészszen el-töröltetik azon kívül, a' mi benné a' *neutralismust* illeti. A' *Garántérozásnak* semmi emlékezete nem fog belölle meg-maradni. —
- 6.) Ezen *Traktának* 12 napok alatt, vagy ha lehet, még hamarabb meg-kell erősítettetni.

A' *Tudományos olvasók számára-is* vagy két szó: — „

„ A' *Spanyol* *Udvar* nagyon gyűjti a' *Természeti* dolgokat. Az idén sok *Köveket*, *Értzeket*, 's a' *Természetnek* egyéb *Hozományait* vásároltatott a' *Párisban* az oda való *Kereskedőktől*: úgy annyira, hogy közönségesen azt itélik, hogy má holnap a' *Madridi* *Természeti Kabinét* fog leg első *Kabinét*-nak tartattatni. Meg-vele nevezetesen az említett

Spanyol

Spanyol Udvar a' minapában 15000 Livrán *Párisban*, *Forster Jakabnak* azon válogatott *Köves-Gyűjteményét*, mellynek egy része *Párisban*; a' másik pedig *Londonban* vólt; 's a' mellyről egy szívvvel ízájjal azt erősitik a' *Mineralogusok*, hogy az, ha a' pompára 's nagyságra nézve nem-is; de a' benne fel-találtatott ritka darabokra nézve, valóság-gal egy vólt a' leg-nevezetesebb *Köves-Gyűjtemények* között. Harmintz 's egy néhány esztendő-knek el-forgások alatt gyűjtögette azt *Forster*, Anglia; Frantzia, Német, és *Magyar Országokban*; és olyan szerentsés vólt, (igy szoll egy *Párisban* nem régen költ Levél), hogy, *Saxoniában*, és *Magyar Országban* olyan darabokra talált útazásában, a' mellyek az ólta sem fordultak többé elő. Nem emlékezem réá (igy ír végre a' *Párisi Író*) hogy a' *Bétsi* jeles *Naturalien Kabinétban*, öly kiválogatott *Magyar Országi* dolgokat láttam volna mint a' millyeneket találtam a' *Forster Köves Gyűjteménye* között; de a' mi nem tsuda; ha az ember meg-gondolja, hogy *Forster* maga járta fel a' *Bányákat*, és sem költségét, sem fáradságát nem kiméltette, tsak hogy a' *Természetnek* leg-ritkább Hozományyaival gazdagítsa *Gyűjteményét*. — — Láthattyák ebből az *Érd. Olvasók*, melly betses légyen a' *Magyar Országi Termés* az idegenek előtt; a' kik magok fel-járják *Hazánk Bányáit*, 's az azokból kapott darabokkal szaporítván *Gyűjteményeket*, hirre névre, 's a' mellett jó tsomó pénz-re-is szert tchetnek. Ha az idegenek ezt tselekedzik: miért nem tselekedhetnék ugyan azont a' *Magyarok*? —

Minapában hólt meg *Párisban* a' Nagy *Lajos Collegiumának Professora*, az a' *Royov* nevű *Tudós Abbás*, a' ki, a' néhai *Gróf Büffonnak*, a' *Természetnek Epochájáról* való *Írását*, igen elmésen meg-tzáfolta.

! *Párisban* az úgy nevezett *Királyi Kertnek Fő gondviselőjévé* tétetett *Saint Pierre*, a' ki sok *Írása*

sai által esmeretelsé tette magát a' Tudós Világ előtt. Nevezetes Írása az, mellyet így titulál: — *Etudes de la Nature*; 's a' mellyben, az Isteni léte, tulajdonságokat, és a' Gondviselést majd olyan erősen meg-mutattya a' Természeti dolgokból a' Frantzoknak; mint a' hogy ugyan azt megmutatta *Derhám* az Anglusoknak. Néhai Gr. *Büffon* ugyan ezt a' hivatalt viselé vala, mellyet most visel *Saint Pierre*: és a' mi ebben az esetben felette nevezetes, ez az, hogy *Saint Pierre* éppen olyan nagy *Anti-Linwanus*, mint a' millyen vala maga *Büffon*. Mellyre nézve, lehet attól tartani, hogy a' Természeti Tudomány, a' tökéletességnek felső grádusára hamar lépésekkel sietne Párisban, — ha ugyan *Saint Pierren* fok állana belőlle. De tsak ugyan koránt sem olyan nagy tekintetű ember ez a' *Saint Pierre*, mint vala minapában *Büffon*; a' kinek életében, soha *Linnének* még tsak a' nevét sem vólt szabad Párisban jó végre említeni. Azonban, a' *Büffon* halála után, sok titkos *Nikodémusok* mutatták elő magokat, a' kik öszve állván, a' Nemzeti Gyűléstől meg-is nyerték azt, hogy a' Királyi Keriben emelhesenek öszlopot a' halhatatlanságra méltó *Linnének*, — 's a' mellyet valósággal meg-is tselekedtek. Ezek a' *Linné* Frantzia Követői, meg-lehet, hogy jó útra hozzák *Saint Plerret*; és ha most nem tudja is mi legyen a' *Természet Rend*: majd meg-taníttják a' *Systémára*.

Annuntiatio Novi Operis:

Illyen homlokos tudósítás tétetek ezen napokban a' tudós Világ előtt közönségessé, a' melly tudósításnak summás foglalatja ennyiből áll. — „*Káinis Josef*, vólt *Nagy Györi Matheseos* Professor Ur, egy Könyvet szándékozik világ elejébe adni, mellynek ez léfzen titulusa: *Perfecta Quadratura*

tura Circuli, & verorum numerorum proprietatibus eruta, ac demonstrata. — Ezen Könyv elő fizetés szerint fog ki adattatni, és tanáltatni a' jövő *Aprilisben*, *Pelten*, *Bétsben*, *Lipshában*, *Prágában*, *Debretzenben*, *Kolosvárt*, *Göttingában*, *Berlinben*, *Cracovban*, *Lemberghen*, és *Nagy Györben*. Négy főbb öszve szedői léznek az elő fizetésnek, u. m. *Bétsben*, *Lipshában*, *Prágában*, és *Pelten*. A' béjövő pénznek felét egéltizen a' *Bétsi Collector* nak engedi a' *Ki-adó*, a' más háromnak pedig $\frac{1}{3}$ részt, és azt teszi a' *Ki-adó* ezen ajánlásának utánna, hogy a' *Collector* *Urak* nagyon névelhetik ezen nyereségeket, ha magok sokra fognak *prænumerálni*. A' *Filiális Collectorok* azonban, mint *p. o.* a' *Debretzeni*, *Kolosvári*, *Göttingai* 's a' *t.* — mivel ezek *fránkon* vészik magokhoz az *exemplárokat*, 's tovább küldeni nem tartoznak, tsak *12 pro Centot* fognak a' *Ki-adótól* nyereségül kapni, az *Olofz*, *Frantz*, *Anglus*, *Dán*, és *Orosz Országok* pedig *40 pro Centot*. — *Philadelphiában*, *Pekingben*, 's más meszszebb való városokban nem határozott meg a' *Collectorok* nyeresége. — — A' *Magyar tudosok* és az *Austriai örökös Német Birodalom-béliek* *50 kronon*, a' *külső Német Birodalom-béliek* *1 forinton*, a' több idegen *Ország-béliek* pedig *1 forint 20 kron* fogják ezt vásárolni. Azok a' *Matheseos Professzorok*, a' kik *Collectorok*at választani, és azokról a' *Ki-adót* tudósítani fogják, egy leg szebb papirofsan nyomtatott *exemplárt* fognak nyerni. — Ezen tudós *Szerző Ur* azt erősiiti *ki-adott tudósításában*, hogy ezen könyvében el-dőjthetetlen előre bortsátott igazságokból húzta légyen-ki ezen *Proportiót* — *Ratio Diametri se habet ad Circumferentiam Circuli, ut 23: 72.* — Ezen tudósításra nagy szemet fognak a *tudosok* vetni. — Nyomtatattik *Györben*, *Streibig Josefnel*.